

บันทึก

เรื่อง คำสั่งศาลเกี่ยวกับการสมัครรับเลือกตั้งเป็นผู้แทนราษฎร

ตามบันทึกของกรมโฆษณาการซึ่งมีความว่า ศาลจังหวัดเชียงใหม่ได้มีคำสั่งว่า การที่ข้าหลวงประจำจังหวัดเชียงใหม่สั่งไม่รับใบสมัครรับเลือกตั้งของนายทองดี อีสราชีวิน ผู้ซึ่งเคยต้องคำพิพากษาของศาลให้จำคุก แต่รอการลงอาญานั้น เป็นการสั่งที่ขัดด้วยพระราชบัญญัติการเลือกตั้ง พุทธศักราช ๒๔๐๔ แต่กรมโฆษณาการได้ทราบ ว่า ศาลจังหวัดสุโขทัยได้มีคำสั่งเป็นทำนองว่า ผู้ต้องคำพิพากษาลงโทษจำคุกต้องได้รับโทษจำคุกแท้จริงจึงจะขาดคุณสมบัติรับเลือกตั้งและได้ให้จังหวัดสุโขทัยรับใบสมัครรับเลือกตั้งของนายอุไร มุตตามระ ซึ่งเคยต้องคำพิพากษาให้จำคุก แต่รอการลงอาญา กรณีจึงเป็นการลักลั่นกันอยู่ กรมโฆษณาการจึงได้เสนอ นายกรัฐมนตรีเพื่อทราบ และนายกรัฐมนตรีได้มีคำสั่งให้คณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณากรณีดังกล่าวข้างต้นว่าอะไรถูก

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย ชุดพิเศษ) ได้พิจารณาเรื่องนี้แล้ว ปัญหาที่มาสู่คณะกรรมการกฤษฎีกามีว่า การที่ศาลจังหวัดเชียงใหม่และศาลจังหวัดสุโขทัยมีคำสั่งขัดกันเช่นนี้ ศาลใดผิดศาลใดถูก คณะกรรมการกฤษฎีกาเห็นว่า เรื่องนี้เป็นเรื่องของศาล ซึ่งตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๔๗๕ มาตรา ๕๘ บัญญัติว่า “การพิจารณาพิพากษาอรรถคดี ท่านว่าเป็นอำนาจของศาลโดยเฉพาะ ซึ่งจะต้องดำเนินการตามกฎหมายและในนามพระมหากษัตริย์” และมาตรา ๖๐ บัญญัติว่า “ผู้พิพากษาต้องมีอิสระในการพิจารณาพิพากษาอรรถคดีให้เป็นไปตามกฎหมาย” นอกจากนั้นพระราชบัญญัติการเลือกตั้ง พุทธศักราช ๒๔๗๕ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๓) พุทธศักราช ๒๔๗๕ มาตรา ๒๑^๑ ซึ่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้ง พุทธศักราช ๒๔๕๔ ให้นำมาใช้บังคับ ก็บัญญัติว่า คำสั่งของศาลเช่นว่านั้นให้ถือว่าเป็นที่สุด แล้วให้ศาลแจ้งคำสั่งไปยังข้าหลวงประจำจังหวัดโดยเร็ว ซึ่งข้าหลวงประจำจังหวัดจะต้องปฏิบัติตามคำสั่งนั้นๆ เมื่อเป็นเช่นนี้ คณะกรรมการกฤษฎีกาจึงไม่อยู่ในฐานะที่จะออกความเห็น

ส่งพร้อมกับหนังสือที่ น. ๒๑๕/๒๕๕๕ ลงวันที่ ๓๐ มกราคม ๒๕๕๕

^๑ มาตรา ๒๑ ถ้าข้าหลวงประจำจังหวัดไม่ยอมรับสมัคร ผู้สมัครรับเลือกตั้งมีสิทธิยื่นคำร้องต่อศาลจังหวัดนั้นได้ โดยไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียมศาลในการดำเนินกระบวนการพิจารณา เมื่อศาลได้รับคำร้องแล้วให้ดำเนินการพิจารณาตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งโดยเร็ว และวินิจฉัยว่าให้รับสมัครหรือไม่ คำสั่งของศาลนั้นให้ถือว่าเป็นที่สุด แล้วให้ศาลแจ้งคำสั่งไปยังข้าหลวงประจำจังหวัดโดยเร็ว

ในกรณีที่ศาลสั่งให้รับสมัคร ให้ข้าหลวงประจำจังหวัดประกาศรับสมัครไว้ ณ ศาลากลางจังหวัดและถ้าได้จัดตั้งกรรมการตรวจคะแนนขึ้นแล้ว ก็ให้ข้าหลวงประจำจังหวัดแจ้งคำสั่งศาลให้กรรมการตรวจคะแนนทราบโดยเร็ว การใดที่ข้าหลวงประจำจังหวัดและกรรมการตรวจคะแนนได้ปฏิบัติไปตามคำสั่งเดิมของข้าหลวงประจำจังหวัดก่อนได้รับทราบคำสั่งศาลเป็นอย่างอื่นนั้น เป็นอันสมบูรณ์ตามกฎหมาย

ได้ว่า คำสั่งของศาลใดผิดหรือถูก และโดยที่ได้กล่าวแล้วว่าข้าหลวงประจำจังหวัดจะต้องปฏิบัติตามคำสั่งของศาล ฉะนั้นการที่คณะกรรมการกฤษฎีกาจะมีความเห็นประการใด ก็ไม่อาจที่จะนำไปใช้ให้การปฏิบัตินั้นเป็นอย่างอื่นไปได้

อย่างไรก็ดี คณะกรรมการกฤษฎีกาเห็นว่าถ้อยคำที่จะใช้ในพระราชบัญญัติการเลือกตั้งในเรื่องนี้มีข้อความกำกวมคลุมเครืออยู่ ถ้ารัฐบาลมีนโยบายที่จะให้เป็นไปในทางใด ก็ชอบที่จะดำเนินการเพื่อให้มีการแก้ตัวบทกฎหมายเสียให้ชัดเจน ซึ่งเป็นทางป้องกันมิให้มีการแตกต่างกันในความเห็นการตีความของผู้พิพากษาต่อไปในภายหน้าได้

(ลงชื่อ) เสริม วินิจฉัยกุล

(นายเสริม วินิจฉัยกุล)

เลขาธิการ

คณะกรรมการกฤษฎีกา

มกราคม ๒๔๙๕